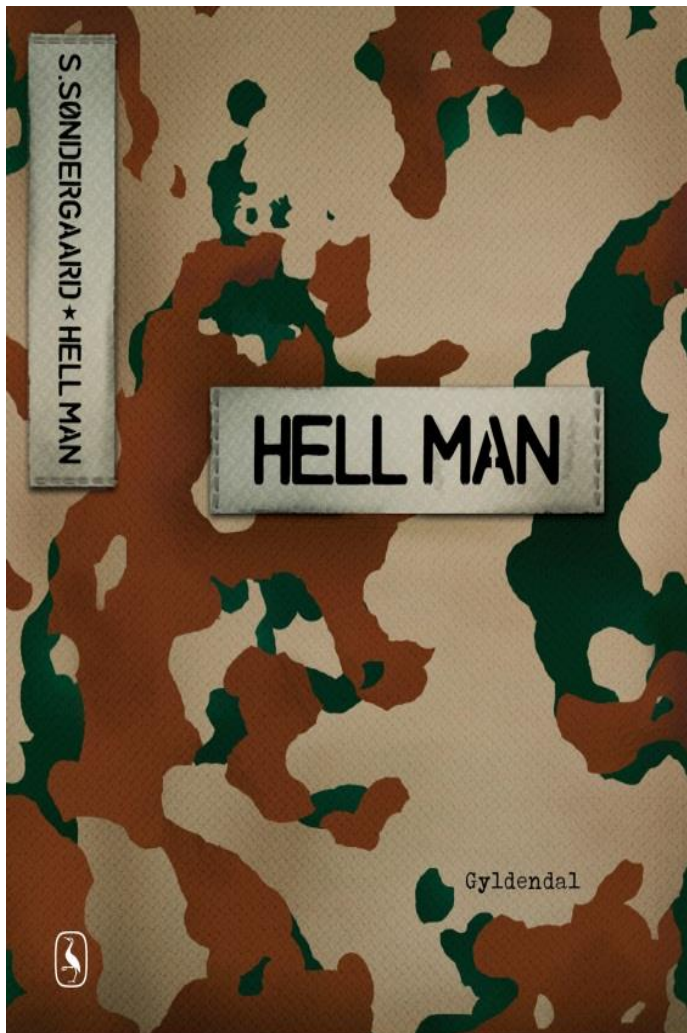

S(anne) Søndergaard: Hell man, Gyldendal, 2012

Unge danskere i krig

Hell man er romanen om danskere i krig i Afghanistan. *Hell man* er om Thor fra Skive og hans kammerater i Heimdal-kompagniet i kamp med talebanere i Green Zone i Helmandalen.

Romanen skifter fokus mellem et 'før' – derhjemme i lillebyen Skive, hvor Thor bor med enlig mor, med 'kæresten' Marie med den store røv og drengene, som han drikker sammen med. Ingen fremtid for Thor, ingen muligheder for at blive til noget. Og et 'derude', hvor Thor fortæller om Afghanistan, om varmen, om frygten, der ofte næsten ikke er der, om trivialiteten og om de andre i gruppen, om hans gruppeleder, der synes at være på nakken af ham og om de pludselige kamphandlinger, der spreder død og ødelæggelse.

Hjemme kan Thor ikke finde nogen mening med livet. Han gider ikke uddanne sig, han gider ikke Marie og moren er han også træt af. Så han sløver hen. Drikker noget, spiller computer, sover, ligger lidt med Marie, men ikke så meget, så hun får rigtig gode ideer. Da han bliver tilbudt militæret, er dét vist heller ikke noget. Alligevel bliver det det, der får ham i gang.

Derude begynder han at finde mening. Han er sammen med en del andre på en piranha – en pansret mandskabsvogn. Her betjener han TMG'en – det tunge maskingevær gennem et Over Head Weapon- system (OHW). Vognbesætningen består af føreren Lis, vognkommandøren Magleby, delingsføreren JP, plus en dansk og en britisk radiomand og seks fodtusser. Piranhaens team bliver Thors bedste kammerater og holdepunkt.

Romanen beskriver glimrende den deprimerende ensformige hverdag med varme, støv, lediggang, vagter og de livsfarlige patruljer ind i Green zone. Den skildrer også udviklingen af en retningsløs Thor til en fokuseret soldat. Og romanen er en hård og usentimental beretning fra den usynlige front i Afghanistan. Hvad er det egentlig 'vi' er derude for, er et spørgsmål, bogen stiller. Hvad er det, 'vi' gør ved de drenge og piger, 'vi' sender derud?

Hvad stiller de drenge og piger op som etisk og moralsk modsætning mod den middelalderlige despotisme og fanatisme med våben i hånd?

Jeg har set en anmelder skrive, at her har vi en fremragende debatlæg mod krig i almindelighed og Afghanistan-krigen i særdeleshed. Enig.

Blandt andet derfor er det en god roman.

Fremragende er beskrivelsen af hverdagen derude og persontegningen af Thor og hans nærmeste kammerater. Ikke bare Thor som en ung mand, men også den begrundelse som han efterhånden giver for at have en mening med tilværelsen; sammenholdet og kammeratskabet. Hvor mange gange har vi ikke hørt om netop dette, og hvor lidt har det ikke sagt os. Men Thor fremstår som en ung mand, vi kommer til at kende og holde af med de fejl og mangler, han har. Sammenholdet, som kommer til at betyde så meget for ham, er også afgørende for styrken af romanen.

Krigen som en ørkesløs vandring på stedet langt det meste af tiden afbrudt af kampe og eksplosioner med pludselig død og ødelæggelse er ramt på kornet.

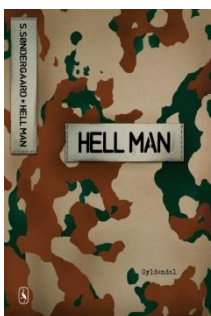
Vejledningen kan benyttes ved læsning af romanen. En vejledning til tv-filmen Armadillo og debataftenen i forbindelse med visningen af filmen kan også benyttes i undervisningen som en kombination af bog og tv-film, tv- debat mm.

Det man kan sige om danskerne i Afghanistan og undervisningsegnete materialer. Der er nok! Begrænsning og udvælgelse er centrale elementer i lærerens forberedelse af litteraturundervisningen.

God fornøjelse med arbejdet med Hell man

Ændret april 2013

Kurt Thybo

Før læsning af romanen

I kan gå flere veje ind i romanen:

Lav research om danskernes indsats i Afghanistan

Se tv-filmen Armadillo og drøft danskernes indsats og rolle derude i Afghanistan

Drøft i klassen jeres holdning til at blive soldat og måske at skulle kæmpe i et land langt væk

Drøft i klassen, hvem der melder sig som frivillig til at være soldat på mission langt væk fra Danmark

Tjek forfatterens hjemmeside og se hendes bevæggrunde for at skrive romanen

På vej ind i romanen

Musikken

Rammstein er underlægningsmusikken til denne rapport fra de danske styrker i Afghanistan. I hvert fald for nogle af de unge soldater derude.

Er hat die Augen aufgemacht
doch er ist nicht aufgewacht

Find sangen; titel, indhold og ide og lyt til den

Prøv at give en forklaring på valget af 'program-sang' for romanen.

Den følgende opgave kan I ikke lave, før I har læst hele romanen

Tjek de andre henvisninger til Rammstein sange i bogen (s. 66, 288, 326 og 331) og prøv at finde ud af, hvordan de relaterer til Thor i romanen

Inde i romanen

Læs romanen – gerne i læsegruppe, hvor 3-4 læsere aftaler læsemængde fra gang til gang og taler med hinanden om det læste.

Skriv hovedpunkter i jeres læse-samtale ned til senere brug

Efter I har læst:

Tiden:

Skifter i romanen mellem **derude** på hold 6 i Helmand 2008

før er hjemme i Skive

Og til sidst **nu**

Og til allersidst er det 2009

Opgave:

Lav en tidslinje med markante hændelser for Thor på linjen

Helmand – Hell man

Derude: Sandford-lejren som er deres blivende base; Price-lejren, som de indimellem besøger; Camp Bastion som de er i for at blive akklimatiseret; og Armadillo, som de ofte enten hører om eller hjælper med forskellige opgaver.

Ørken og hede og ørken og hede og næsten ingen regn og når det endelig regner (en gang) er det med skomagerdrengene (som bliver pædagogisk forklaret for læseren og for Thor og kompagni)

Green zone – et grønt bælte omkring Helmand floden

Gereskh og andre småbyer og beboelser, kaldet compounds

Opgave:

Giv en kort oversigt over stederne i Helmand og skriv/tal om stederne og delingen/Thor.

Stederne i Helmand

Opgave:

Beskriv stederne og deres betydning? – landskabet, klimaet, afgrøderne, børnene, landsbyerne (compounds), floden mm

Helmand og militæret

En kort og ufuldstændig indføring i nogle af de forhold, benævnelser og udtryk soldaterne møder på Hold 6 (se mere på omslagsflapperne på romanen)

Camp Price, Armadillo, Sandford, Green zone, Compounds, Piranha, TMG, LMG, OHW, IED

2. viktor, oskar, Sangaer. Piranha, kører, NK,

Føling, normalbilledet,

Transport af personer til andre camps – det kan være Japan, da han er såret i hånden, det er Busk, da han skal hentes.

Opgave:

Prøv at holde en kort briefing i klassen om en patrulje delingen skal ud på med brug af det militære sprog og forkortelser, der bliver brugt i romanen.

Flere opgaver til romanen

Personer:

Thor – fortæller og hovedperson

Beskriv Thor vha. afsnittene 'Før' – altså hans beskrivelser af livet hjemme i Skive som barn og ung

Tegn et billede i ord af Thor, da han ankommer til Helmand

Beskriv Thors udvikling i løbet af Helmand-perioden. Hvad vil han med sit liv? Gør han gavn? Hvem er han som menneske?

Fra en ansvarsløs Thor til en ansvarsfuld kammerat/soldat

Lav et kort portræt af gruppen med nogle få egenskaber til hver af de andre soldater i Thors piranha

Fortællingerne:

Lav en oversigt over den måde *Hell man* bygget op på!

Derude – før (og nu) – efter og endnu engang nu. Hvad betyder denne vekslen?

Tjek sproget: se på Thors sprog når han er hos mor, hos kammeraterne, i Helmand sammen med piranha-gruppen og ...

Se scener fra Armadillofilmen og sammenlign sproget hos dem og i *Hell man* (tjek evt. også sproget i *the Hurt Locker*)

Hverdagene i Helmand

Beskriv en typisk dag i Helmand

Find ud af hvor mange vagter, patruljer, træfninger mm, der er omtalt i bogen og giv et billede af den typiske hverdag i Helmand

Krigen

Beskriv en patrulje for Thor (når han er i piranhaen og når han bliver sendt ud sammen med fodfolket)

Hvad er Thors og de andres opgave i Helmand?

Hvem er fjenden?

Hvem vinder?

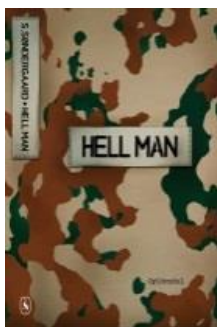
Hvad er soldaternes opgave i Helmand – eller Afghanistan? Hvad får de udrettet på patruljerne?

Følg Thor og de andre i delingen og beskriv hvad de laver af gode ting for afghanerne? For danskerne som land? For kammeraterne i delingen eller hold 6?

Betydningen

Find en sætning eller et afsnit i romanen som efter din mening siger, hvad den drejer sig om og brug det som afsæt for samtalen i gruppen om romanens betydning. Hvad er det, den siger jer?

Giv en samlet vurdering af Hell man som roman. Hvad kunne du lide ved den, og hvad syntes du knapt så godt om? Skriv lidt om, hvad du mener, Hell man drejer sig om.

Til læreren:

læs hele bogen igennem med læsningen rettet mod Thor, sammenholdet, teleban eller andet, I har bestemt i klassen.

Læs om det sprog soldaterne fører internt. Denne del af arbejdet med romanen kan være lidt vanskelig. Det er vigtigt, at betydningen fremkommer gennem en opsamling af det arbejde, klassen har lavet med bogen. I allerbedste tilfælde har klassen efter arbejdet med bogen, men før samtalen om betydningen, læst den igen, men det er et kæmpe forlangende.

Ideen er, at det ofte giver et andet blik på en tekst at læse romanen igen og derved vil betydningen sandsynligvis have ændret sig fra første læsning. Når en hel gen-læsning ofte virker som utopi, kan man lade eleverne læse med fokus på udvalgte afsnit, der lægger vægten på det, man har valgt at pege på; sproget, ensformigheden, de pludselige 'følinger', kammeratskabet, osv.

Andre undervisningsmuligheder/-kombinationer:

Læs *Hell man*, se Armadillo og evt. en anden krigsspillefilm fx the Hurt Locker og brug mine vejledninger til bog + film

Læs *Hell man* og se Armadillo og brug evt. mine undervisningsforslag og –opgaver til bog + film

Læs *Hell man* og se Armadillo og find og læs forskellige holdninger til Danmarks deltagelse i krigen fx artikler fra Politiken fra sommeren 2012 og Carsten Jensens dobbeltkronik i Politiken januar 2013

Supplerende materialer:

Armadillo – både den oprindelige version og tv-versionen, som der findes en pædagogisk vejledning til

Debataften på TV-2 om Armadillo – hertil er også lavet en pædagogisk vejledning til – i forlængelse af tv-filmen Armadillo

Danskere i krig (3) – tv-dokumentar på DR1

The Hurt Locker – her findes vejledning på www.cfufilmogtv.dk

Utallige avisartikler, radioudsendelser mm. om Armadillo og danskernes engagement i Afghanistan

April 2013

Kurt Thybo

